14. 6. 2011

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Pozor na transferové ceny: Nejen nesprávná výše, ale i chybějící či nepřesná dokumentace se může citelně prodražit

Důsledky nesprávně stanovené transferové ceny mohou být pro firmu citelné. Kromě doměření daně a souvisejících sankcí ze strany finančního úřadu hrozí též například společnosti, která získala investiční pobídku její ztráta. Jak minimalizovat případná rizika spojená s transferovými cenami?

Pod pojmem transferové ceny chápe právo ceny, za které je realizována služba, dodáno zboží, hmotný či nehmotný majetek mezi společnostmi, které jsou kapitálové nebo jinak spojené (viz. pozn. (1) níže). V praxi se nejčastěji jedná o prodej zboží v rámci koncernu, úroky z půjček od spojených osob, o IT a manažerské služby, licenční poplatky či další druhy služeb.

V českém právním řádu upravuje problematiku transferových cen § 23, odst. 7 zákona 586/1992 Sb., o daních z příjmů. U kapitálově či jinak spojených společností mohou být a často také jsou ceny stanovovány i jinak než jen na základě tržní nabídky a poptávky. A právě v tomto může být háček.

Jedním z úkolů správce daně je totiž ohlídat, aby při obchodování se spojenými osobami nedošlo k prodeji pod cenou – tedy k daňovému úniku - či k nadměrnému navýšení ceny a v důsledku pak k umělému snížení nákladů. Pokud totiž správně daně při kontrole zjistí, že ceny sjednané mezi spojenými osobami se liší od cen, které by byly sjednány mezi nezávislými osobami v běžných obchodních vztazích tedy od cen obvyklých (viz. pozn. (2) a není-li tento rozdíl uspokojivě doložen, může správce daně navýšit základ daně poplatníka navýšit o zjištěný rozdíl. Správce daně se zde opírá o fakt, že nebyla prokázána skutečnost, že sjednané ceny odpovídají principu tržního odstupu (viz. pozn. (3) legislativně upraveného v zákoně o daních z příjmů, ve Smlouvách o zamezení dvojímu zdanění, které Česká republika uzavřela s dalšími státy, ve Směrnici OECD o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy a v Pokynu Ministerstva financí D-258 resp. Pokynem D-332.

Změna pohledu finančních úřadů

Společnosti, které za transferové ceny obchodují a realizují tak transakce na které se vztahuje princip tržního odstupu by navíc měly věnovat této problematice náležitou pozornost i z dalšího důvodu. Transferové ceny jsou totiž stále častěji pod „drobnohledem“ českých finančních úřadů.

Vše souvisí s připravovanou novelou zákona o územních finančních orgánech, na základě níž vznikne specializovaný finanční úřad s celostátní působností zabývající se komplikovanější daňovou kontrolou vybraných subjektů. Do této skupiny spadají například banky, pojišťovny a firmy s ročním obratem nad dvě miliardy Kč a další vybrané subjekty určené Generálním finančním ředitelstvím, především pak společnosti, které realizují své obchodní transakce se spřízněnými osobami.

Na rozdíl od dob dřívějších, kdy byly hlavním spouštěcím mechanismem kontroly finančního úřadu podezřelé transakce, zaznamenáváme v poslední době zvýšený zájem finančních úřadů o daňové

subjekty s vyšším obratem a to i podstatně nižším, než je uvedená hranice.

Jaké výhody má zpracování dokumentace

Ve chvíli, kdy dojde k daňové kontrole, leží důkazní břemeno primárně na straně poplatníka. Zde nezbývá než doporučit, abyste správci daně ve vlastním zájmu poskytli maximum podkladů a informací, případně svědeckých výpovědí či jiných vhodných důkazních prostředků potvrzujících a odůvodňujících použité transferové ceny resp. jiné skutečnosti uvedené v účetnictví a v daňových přiznáních.

Vzhledem k tomu, že dohledávat a shromažďovat všechny potřebné materiály a informace pod časovým a dalším tlakem není asi nejlepší volbou, vyplatí se mít transferové ceny předem zdokumentované, a to včetně posouzení způsobu jejich sjednávání a vytvoření.

Ostatně, o vhodnosti zpracování dokumentace je zjevně přesvědčen i zákonodárce. V připravované novele zákona o daních z příjmů má být mimo jiné i ustanovení určující povinnost mít zpracovanou dokumentaci prokazující, že se ceny sjednané v transakcích mezi spojenými osobami neliší od cen sjednaných mezi osobami nezávislými, případně adekvátně zdůvodňující vzniklý rozdíl. Dotčené firmy tak budou povinny mít zpracovánu dokumentaci již v době realizace uvedených transakcí a nikoli až v případě daňové kontroly a vyžádání dokumentace správcem daně.

Výše uvedená nezbytnost zpracování dokumentace k transferovým cenám se týká především společností, které jsou členy nadnárodních korporací realizujících mezinárodní intraskupinové transakce, ale nejen jich. Neméně důležitá je pro všechny daňové subjekty, které realizují transakce se spojenou osobou. Jde tedy i o transakce tuzemské, například obchody dvou českých s.r.o. společností majících stejného vlastníka, nebo obchody mezi vlastníkem, fyzickou osobou a jeho společností.

Přesun důkazního břemena na správce daně

Z vypracování zmíněné dokumentace vyplývá pro daňový subjekt ještě jedna zásadní výhoda. Po jejím předložení v případě daňové kontroly totiž na správce daně přechází důkazní břemeno. Rozporovat dokumentaci pak může prostředky stejné právní váhy, tedy obdobnou analýzou, dokumentací či znaleckým posudkem a musí přesně doložit, v čem se dané ceny dle jeho názoru liší od cen obvyklých. V této souvislostí vydal Nejvyšší správní soud již řadu rozhodnutí, ve kterých tento názor potvrdil.

Je-li vaše společnost členem nadnárodního holdingu a máte vytvořeno dokumentaci na úrovni celého holdingu, může pro vás být řešením její adaptace tak, aby odpovídala tuzemským právním předpisům a požadavkům české daňové správy. Pro dosažení větší právní jistoty není zajisté od věcí vypracovat žádost o závazné posouzení způsobu, jakým byla cena mezi spojenými osobami vytvořena.

Ze všech výše uvedených důvodů je bezpochyby na místě doporučení obrátit se na odborníky, kteří se zpracováním dokumentace pro účely převodních cen zabývají a kteří též zpracují analýzu rizik a srovnávací studii umožňující stanovit cenu služeb a zboží v souladu s pravidlem tržního odstupu.

Ing. Petr Tomeš,
autor je manažerem oddělení mezinárodních daní a transferových cen poradenské skupiny NSG Morison

Poznámky:
(1) **Spojené osoby**: Dle zákona o daních z příjmů se jedná o osoby kapitálově nebo jinak spojené.

Kapitálově spojenými osobami se rozumí osoby, které mají alespoň 25procentní přímý či nepřímý podíl na základním kapitálu či hlasovacích právech druhé osoby či osob. Spojenými osobami jsou také osoby, které se buď podílí na vedení či kontrole jiné osoby či osob, nebo kdy se osoby blízké podílejí na vedení či kontrole více osob. Dále jde o osoby ovládající a ovládané, osoby blízké dle definice občanského zákoníku (příbuzný v řadě přímé, sourozenec, manžel, registrovaný partner) a osoby, které vytvořily právní vztah převážně za účelem snížení základu daně nebo zvýšení daňové ztráty.
(2) **Cena obvyklá**: Za tu se považuje cena, za kterou by srovnatelnou transakci realizovaly nezávislé osoby za stejných nebo podobných podmínek. Pokud takto srovnatelnou cenu nelze zjistit, použije se pro tyto účely cena zjištěná podle zákona o oceňování majetku.
(3) **Princip tržního odstupu**: Pokud se ceny v transakcích spojených osob liší od cen obvyklých, musí být tento rozdíl ze strany spojených osob uspokojivě doložen. V opačném případě může správce daně o takto vzniklý rozdíl zvýšit základ daně a doměřit daň včetně souvisejících daňových sankcí. Vzniklý rozdíl může být navíc ze strany správce daně kvalifikován jako takzvaná „domnělá dividenda“, která je pro zahraniční spojenou osobu sídlící mimo EU a EHP příjmem ze zdroje na území České republiky a bude podléhat zdanění srážkovou daní podle zákona o daních z příjmů v návaznosti na Smlouvy o zamezení dvojímu zdanění, pokud nevznikl zákonný nárok na její osvobození. Tato překlasifikace je však částečně omezena na základě Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Právním účinkem služebnosti požívacího práva je vstup poživatele do právního postavení pronajímatele dle dříve uzavřené nájemní smlouvy
- Ukončení účasti společníka v s.r.o.
- Akcionářské dohody a jejich vymahatelnost v české právní praxi
- Nekalá soutěž: Když se byznys nehraje čistě
- Specifika práv z vadného plnění při koupi podílů a akcií
- Byznys a paragrafy, díl 19.: Zákon o jednotném měsíčním hlášení zaměstnavatele
- Kterak Evropská komise povolila největší herní akvizici
- Data Act vstupuje v účinnost: Jak se připravit na nové povinnosti výrobců a prodejců?
- Přeměna společnosti a ochrana dobré pověsti nástupnické společnosti
- Informační povinnost podnikatele v souvislosti se smlouvou o dílo
- Restrukturalizace a financování společností: Jak se orientovat ve změnách kapitálu a podílů a chránit svůj byznys